
מעיתקים בצע

צילה פרידמן

Untitled, 2009
 ללא כותרת, 2009
 רקמה ועיפרון על נייר, 100x100 ס"מ
 Embroidery and pencil on paper, 100x100 cm

הגלריה העירונית לאמנות

מרכז התרבות עש.מ. סמילנסקי, רחובות

עיריית רחובות

אגף חינוך, תרבות נוער וספורט

קרן רחובות

בתמיכת

משרד התרבות והספורט

תרגום: יעל טף-סקר | עריכה לשונית: ירון דויד
 עריכת וידאו: לילי אורבך | צילום עבודות: גיא מנדלין
 עיבוד תמונות והדפסה דיגיטלית: ארטסקאן

עיצוב והפקה: דן שחם עיצוב גרפי
 אוצרת ומנהלת הגלריה: אורה קראוס artora@rehovot.muni.il

נדפס בע.ר. הדפסות, מרץ 2011

כל המידות בסנטימטרים רוחב א גובה, אלא אם צוין אחרת

חלאקה, 2010 Halake, 2010
הדפסה דיגיטלית ואבקת פסטל על נייר, 100x72 ס"מ Digital print and pastel dust on paper, 100x72 cm

pastel powder, which created round smudges that are placed tightly together like a screen. These smudges mark the outlines of the photographed images. Another part of the pixels is left white and unprocessed. On other prints, the artist has only added linear sketches. In these pictures, we see images that are not characterized by clear facial features. Most of them are blurred or covered by dense color circles, preventing the viewer from recognizing them. In a touching photograph, one of the most outstanding pictures in the exhibition, both of the artist's parents are seen, while a thin sketch, resembling a torn tree branch, adorns their clearly visible faces. In one of the video works, one can see children burning Hametz (leavened food), and sparks from the fire seem like pixels processed in the other works presented in the current exhibition. In addition, the work presents sketched lines and smudges that are reminiscent of the abstract that characterizes much of the artist's work. In this manner, in art – as in life – a connection is created between past and present. Despite the differences, one can still detect clearly and with certainty the familiar style, still quite alive in the present works, conveying a sense of coming full circle.

Ora Kraus, Curator

ווירה של קדושה ירדה על חלל הגלריה. על קירותיה נצפים טקסים אורתודוקסיים ומשפחתיים. הטקס הוא אירוע סמלי המורכב מרצף של פעולות ומתקיים בסביבה מסוימת ובמחזוריות סדירה. יהודי דתי חוזר על הטקסים והופך אותם למעין "לופ טקסי"; חזרה זו נועדה לחדד את הזהות של הפרט והכלל. ואכן, המפגשים המשפחתיים הטקסיים הנראים בתערוכה

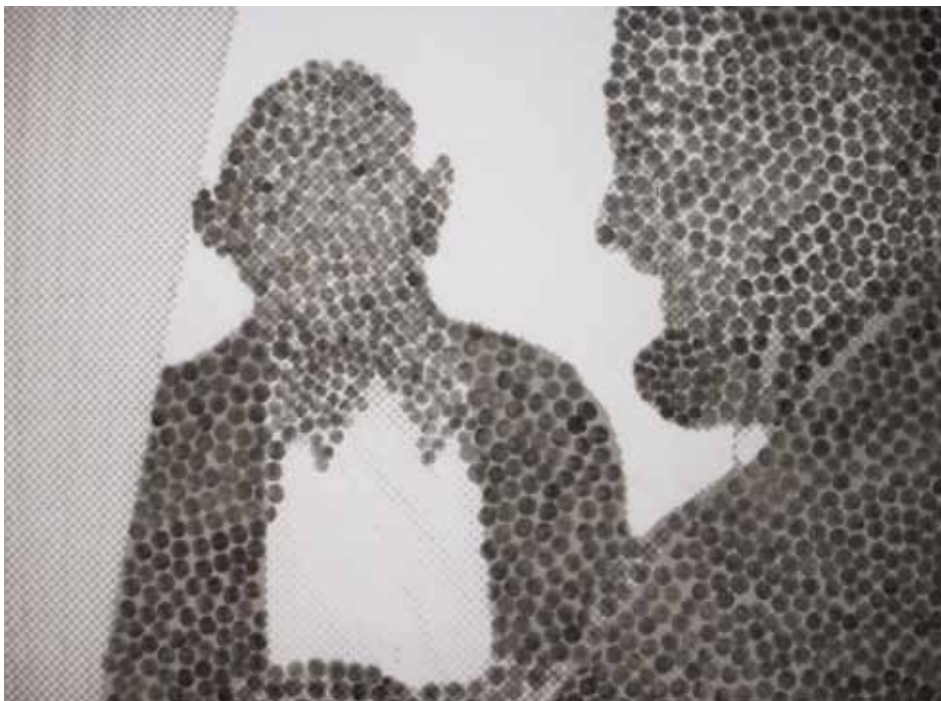
יידיש / מאני לייב

**די וועלט איז פול מיט ריידן,
עס רעדט דאך יעדע זאך.
און יעדער אויף זיין שטייגער
און יעדער אויף זיין שפראך.**

**יידן רעדן יידיש
איז אלע, אלע עקן וועלט
איז אפריקע אין היימער
און איז סיכידער קעלט.**

**יידן רעדן יידיש,
ווייך יידיש איז דאך שיין,
מען קען א צווייטן יידן
פארשטיין ווי זיך אליין.**

זו נקשרים לעיסוקה של האמנית בזהותה האישית והמשפחתית. מפגשים אלו מורכבים מהתחלה, אמצע וסוף. בתחילת המפגש לומדים דף גמרא - לימוד שהוא בגדר מצווה, המלכד את בני המשפחה. לאחר מכן באה הסעודה, ולבסוף מגיעות הברכות. מבין הטקסים המוצגים בתערוכה בולט מפגש האחים. לאחר 26 שנים שבהן האחים לא נפגשו, הם פותחים את ספר הגמרא. רק דרך הקריאה והשינון מגיעים השניים לדיבור אינטימי המקרב ביניהם ויוצר קרבה בין שאר בני המשפחה. כמו כן, ניתן לציין את הטקסים הבאים: "בר המצווה של האחין", "ביעור חמץ" ו"אבא מדליק נר" (עבודת וידיאו). כך, טיפין טיפין, מעבירה צילה פרידמן לנגד עינינו תמונות המתארות טקסים ומנהגים שליוו אותה רוב חייה. היא מאפשרת הצצה לעולם שאינו מוכר לכולם, מעין טעימה קצרה מהלכות הדת היהודית. פרידמן נולדה למשפחה חרדית מבני ברק. הוריה עברו את השואה - נושא המהווה חלק מהותי בחייה. עם השנים חצתה האמנית את הקווים ובחרה ביצירה האמנותית. הלהט והדבקות ביצירתה דומים לדבקותו של

an embroidered Jewish ornamental curtain (traditionally used to cover the front of the holy arc in the synagogue), three artisan's books, and a photograph of the artist's parents. After all these comes the exhibition *Playing with Fire*. Indeed, the artist's shift seems to do just that – play with fire. She has come a long way until she arrived at this "place" – a word that in everyday use marks a certain area in space, and in the words of the ancient wise (Jewish) men, it is another name for God. Throughout, Friedman attempts to weave the duality beating inside her – to find her place without undermining her family's honor, and without compromising her freedom. She attempts to create a bridge between her faith and her art. To that extent, she has chosen the media of photography and video. Photography does not only document the past but also confirms that what we see does indeed exist; using a digital camera, Friedman photographed her family during religious ceremonies, thus bravely choosing to immortalize her parents while they are still alive, lucid and active. The photographs were doctored using a computer: the pixels were enlarged, blurred and then printed on aquarelle paper. After printing, the pictures were manually processed. Some of the pixels were covered using cotton wool dipped in

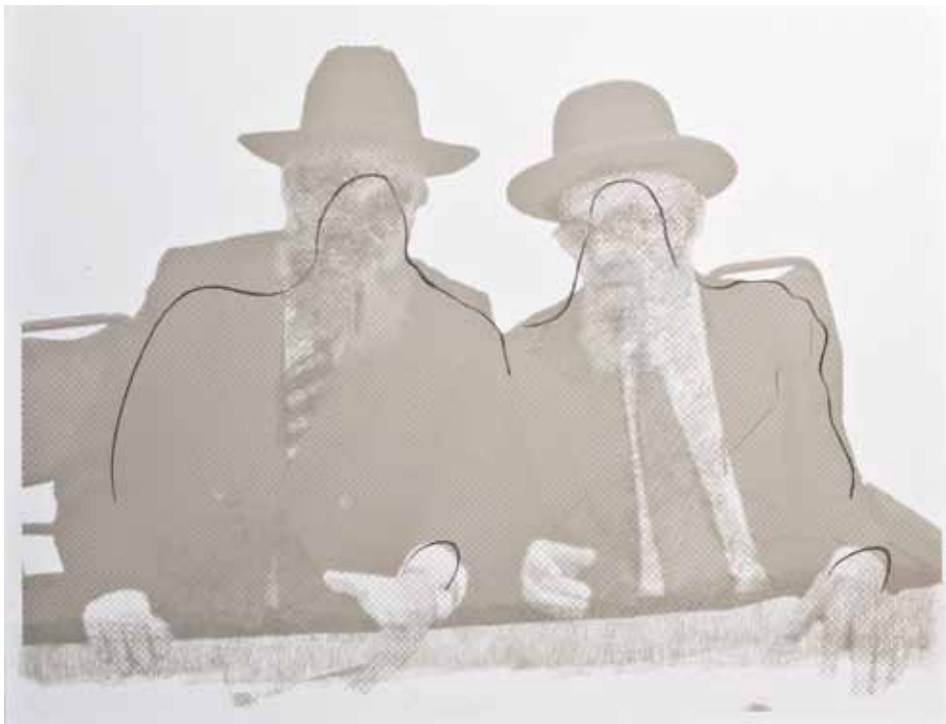
שומר המצוות החרדי. שנים רבות היא ניסתה לגשר בין שני עולמות נפרדים ושונים – העולם של משפחתה החרדית, לצד עולמה הפנימי העשיר בדמיון יצירתי. המאבק לא היה קל. אבותיה של האמנית הם סופרים משושלת שלמה גנצפריד ז"ל, מחבר "קיצור שולחן ערוך". סבה הוא בנימין פרידמן ז"ל – סופר שחיבר את הפירושים לתורה "מקור התפילות" ו"קונטרס הטהרות". אביה, דויד פרידמן יבל"א, ממשיך בדרכם ומוציא לאור מחדש את ספרי אביו. לעומת בני משפחתה, העוסקים במילה הכתובה, בחרה פרידמן לעסוק בדימוי החזותי. בעולמה קיים חיפוש מתמיד אחר שליטה בגוף ושליטה ברוח, חיבור בין המישור הפיזי ובין המישור המנטלי. היציאה מאחדת בין שניהם. במשך שנים יצרה האמנית עבודות מופשטות, סגורות ובלתי מפורשות, שבהן הריק והלובן שלטו בדף. כמו במהלך טקסי מעגלי חוזר ונשנה, קווייה באו והלכו שוב ושוב, כתפילה וכמנטרה שאינה נפסקת, כאמירה ששזורה בה שתיקה גדולה. בתהליך העבודה חיפשה פרידמן את הרווח הצר בין שני קווים או שני משטחים, וככל שהתקרבה הרווח נעשה צר יותר. המשתחים הלבנים והכתמים בציוריה נועדו להבליט את הבלתי ניתן לתפיסה. לדבריה, היא שואפת להגיע למקום מבטחים תוך כדי התלבטויותיה. פרידמן יוצרת בהתמדה עבודות עמלניות אובססיביות באמצעות קווי עיפרון דקיקים, אשר יוצרים תפרים ומעברים לשם איחוי בין שני עולמות מנוגדים

sented in the exhibition are surprising and different, but they did not appear all of a sudden. In hindsight, looking at the artist's full body of work, one can notice a text that has slowly and carefully changed. The buds of change have already appeared in the exhibition presented in Mishkan Haomanim in Herzelia, in 2002, curated by Varda Ginossar. In the attached catalogue (edited by Ilan Visgen) appears the work *A Woman Praying* (Burka), in which one can vaguely see – still quite abstractedly – a female image flying over the whiteness of the page. In another work from the same series, one can see a slim bird floating in the air. In another wonderful sketch one can clearly see the rough shoes of a man, and within one of them an imaginary leg is fixed. The rest of the works are abstract and are clearly reminiscent of the artist's delicate and sophisticated

handwriting; however, there is much movement in them, and it seems that something is bubbling somewhere beneath the surface – something very different from her past works. Later on, in the exhibition *Prayer Balls*, presented in the "Artists' House" in Tel-Aviv in 2008, curated by Dr. Ktzia Alon, the concrete sphere appeared yet again. In the exhibition, prayer balls made out of dried fruit wrapped in embroidery thread, a map of Bnei Brak in

וגם דומים - מעין אמביוולנטיות בלתי פתירה. הטקסים אינם משמשים רק מושא בעבודותיה של פרידמן אלא נקשרים לעצם התליך היצירה שלה. ואמנם, ניתן להצביע על זיקה מסוימת בין אופי יצירתה לבין מהותו של הטקס, בהיותו פעולה הממירה תוכן משמעותי עבור המשתתפים לסמל ולרעיון מופשט. פעולות ועזרים סמליים שונים ממחישים המרה זו, כמהלך שנועד ליצור שינוי רגשי ותודעתי. כדי שאירוע ייחשב לטקס, יש צורך בשלושה מרכיבים: הפעולה המסמלת היא רעיון - מושא הטקס או מושא היצירה; זהו ההיבט המופשט המסמל את המהות המרכזית של הטקס, ללא תכלית תועלתית. ביצוע הפעולות נעשה על ידי המשתתף, או האמן במקרה זה, בהיותו הגורם המקיים את הפעולה המסמלת. הרוטינה מציינת את ההתמדה, את ביצוע הטקס במועדים קבועים. שלוש המרכיבים הללו קיימים גם בתהליך היצירה של פרידמן - כמו גם אצל אמנים אחרים שניתן לייחס לעבודתם אופי טקסי.

מעצם טבעה, היצירה האמנותית משתנה. אם עד כה המרכיב המרכזי ב"פעולה המסמלת" של פרידמן היה האבסטרקט, הרי שלאחרונה רוח חדשה החלה לפעום בעבודותיה - היא נודדת לביטוי קונקרטי וישיר יותר. העבודות הקונקרטיות המוצגות בתערוכה מפתיעות ושונות, אך הן לא הופיעו כרעם ביום בהיר. במבט לאחור על מכלול יצירתה של האמנית, ניתן להבחין בתמליל שהלך והשתנה באיטיות ובזהירות. ניצני ההשתנות הופיעו כבר בתערוכה שהוצגה במשכן

actual work process. Indeed, one can point to a certain connection between the nature of her work and the essence of the ceremony, being an action that converts meaningful content into a symbol and an abstract idea. Different actions and symbolic aids illustrate this conversion, as a move that is meant to create an emotional and conceptual change. In order for an event to become a ceremony, one needs three elements: the symbolic action, which is essentially an idea – the object of the ceremony or the object of the piece; it is the abstract facet symbolizing the main essence of the ceremony, without a utilitarian purpose. Performing the actions is done by the participant or the artist in this case, by being the element that fulfills the symbolic action. The routine signifies the perseverance, the performance of the ceremony at regular intervals. These three elements also exist in Friedman's work process – as it does in the works of other artists attempting to convey a ceremonial character to their works. Driven by its nature, the artistic creation changes. If so far the main ingredient of Friedman's "signifying action" was the abstract, recently a new spirit has begun to appear in her works – she drifts into a more concrete and direct expression. The concrete works pre-

האמנים הרצליה ב-2002, באוצרותה של ורדה גינוסר. ברישומי הקטלוג הנלווה (עריכה: אילן ויזגן) מופיעה העבודה אישה מתפללת (בורקה), שבה ניתן לראות במעורפל – עדיין באופן מופשט ביותר – דימוי נשי מרחף על פני לובן הדף. בעבודה אחרת מאותה סדרה נראית ציפור דקיקה מרחפת באוויר. ברישום נפלא נוסף נגלים בבירור נעלי גבר גסות, כאשר באחת מהן מקובעת מעין רגל דמיונית. שאר העבודות הן מופשטות ומזכירות באופן ברור את כתב ידה המשוכלל והאנין של האמנית; ואולם, התנועה בהן רבה, ונראה כי משהו רוחש ומתרגש אי-שם בתחתית – דבר-מה שונה בתכלית מעבודותיה בעבר. בהמשך, בתערוכה "כדורי תפילה", שהוצגה בבית האמנים בתל אביב ב-2008, באוצרותה של ד"ר קציעה עלון, שוב בלט הממד הקונקרטי. בתערוכה הוצגו כדורי תפילה עשויים פירות יבשים עטופים בחוט רקמה, מפה של בני ברק ברקמת פרוכת, שלושה ספרי אמן, וכן תצלום הוריה של האמנית. לאחר כל אלה מגיעה התערוכה "משחקים באש". אכן, המהלך של האמנית נראה כמו "משחק באש". דרך ארוכה עברה עליה עד שהגיעה אל ה"מקום" הזה – מילה שבלשון היומיום מסמנת אזור מסוים במרחב, ואילו בלשון חכמים היא כינוי לאלוקים. פרידמן ניסתה לאורך כל הדרך לשזור את הדואליות הפועמת בתוכה – למצוא את מקומה מבלי לערער את כבוד המשפחה ומבלי לפגוע בחופש פעולתה. היא ביקשה ליצור גשר בין אמונתה ואמונתה. למטרה זו נבחר הפעם מדיום הצילום והווידיאו.

footsteps and re-publishes his father's works. Unlike the rest of her family, who use the written word, Friedman has chosen to use the visual image. In her world, there is a continuous search for control over body and spirit, a connection between the physical and the mental spheres. Artistic creation unites both. For years, the artist has created abstract, closed and vague paintings, in which emptiness and whiteness controlled the canvas. Just like a repeating circular ceremonial event, her lines came and went again and again, as a never-ending prayer or a mantra, like an utterance that holds a great silence. In her work process, Friedman looked for the narrow spaces between two lines or surfaces, and the closer she got, the tighter the spaces became. The white areas and the stains in her paintings are meant to emphasize that which is incomprehensible. According to Friedman, she aspires to reach a safe place through the exploration of her doubts. She continuously creates obsessively meticulous works through thin pencil lines, creating stitches and pathways that serve to mend two worlds which are opposed and yet similar – a type of unsolved ambivalence. Ceremonies are not only used as objects in Friedman's works, but are also linked to her

התצלום אינו רק מתעד את העבר אלא מאשר כי מה שאנו רואים אכן קיים: פרידמן צילמה במצלמה דיגיטלית את בני משפחה בטקסים דתיים, ובתוך כך בחרה במהלך אמיץ להנציח את הוריה בעודם חיים, צלולים ופועלים. התצלומים טופלו במחשב: הם הודפסו בהדפסה דיגיטלית ועברו עיבוד ידני בעזרת צמר גפן ואבקת פסטל, אשר יצרו כתמים מעוגלים וצפופים כמו מסך.

כתמים אלו מתווים בריבוי את קווי המתאר של הדמויות המצולמות. חלק אחר של התצלום נותר לבן ובלתי מעובד. על גבי הדפסים אחרים הוסיפה האמנית רישומים קווים בלבד. בתצלומים אלה נראות דמויות שאינן מאופיינות בתווי פנים ברורים. רובן מטושטשות או מכוסות כאמור בעיגולי צבע צפופים, המונעים את היכולת לזהותן. בתצלום נוגע ללב, אחד הבולטים בתערוכה, נראים שני הוריה של האמנית, כאשר רישום דקיק, דמוי ענף עץ תלוש, מעטר את פניהם הנראים בבירור. באחת מעבודות הווידאו נראים ילדים המבעי-

רים חמץ. הניצוצות והגיצים הניתזים מן האש דומים לפיקסלים המעובדים בעבודות המוצגות בתערוכה. כמו כן, נראים בעבודה קווים וכתמים רישומיים המזכירים את המופשט המאפיין רבות מעבודותיה של האמנית. באופן זה, באמנות – כמו בחיים – נוצר החיבור בין העבר לבין ההווה. למרות השוני, עדיין אפשר להבחין בבהירות ובוודאות בטביעת היד המזכרת, אשר חיה ובוטטת בעבודות הנוכחיות ומשדרת תחושה של סגירת מעגל.

אורה קראוס - אוצרת

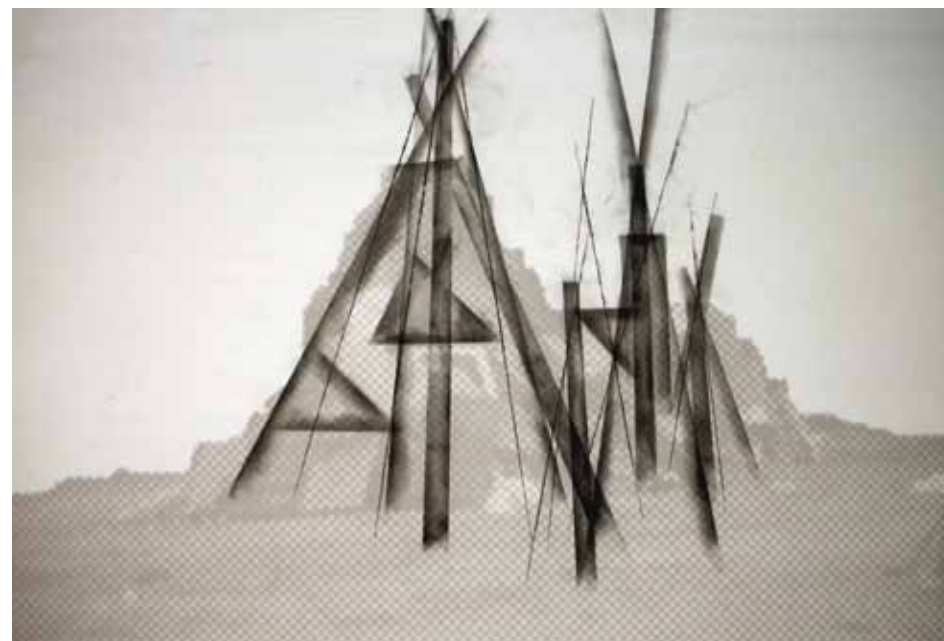

An atmosphere of holiness descends over the gallery, Exhibiting orthodox and family ceremonies on its walls. The ceremony is a symbolic event consisting of a sequence of actions and existing in a certain environment and a regular cyclicity. A religious Jew repeats these ceremonies and makes them into a type of "ceremonial loop"; this repetition is meant to elucidate the identity of the individual and of the group. And indeed, the ceremonious family gatherings that appear in this exhibition are related to the artist's attempt to tackle her personal and familial identity. These gatherings are comprised of a beginning, middle and an ending. At the start of the gathering, the participants learn a page from the "G'mara" (religious text) – a study which is a "Mitzva" (commandment), bringing the family together. Afterwards the dinner starts, and lastly comes the blessings. Amongst the ceremonies portrayed in the exhibition The Meeting of the Brothers stands out. After 26 years in which the brothers did not see each other, they first open the G'mara book. Only the reading and repetition enables the two brothers to converse, bringing them together and creating intimacy among the rest of the family members. Also, one can note the following ceremonies: The Nephew's Bar-Mitzva

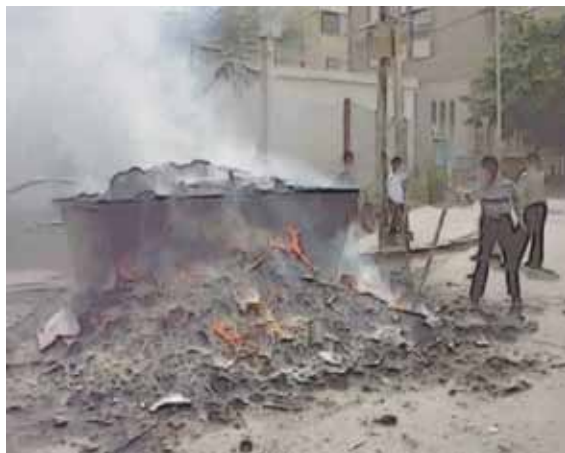
(ceremony of passage to adulthood), Biur Hametz (removal of leavened bread at Passover eve) and The Ceremony of Lag Baomer (ignition of fires to mark the great rebellion). Thus, little by little, Zila Friedman puts before us pictures that depict ceremonies and customs that accompanied her most of her life. She enables us to peek into a world that is not

familiar to everyone, a sort of a short "taste" of the religious Jewish customs. Friedman was born to a Haredi (Ultra-Orthodox) family from Bnei Brak. Her parents survived the Holocaust – a subject that is an essential part of her life. Throughout the years, Friedman broke free and chose artistic creation. The zeal and passion in her work resemble those of an observant Haredi person. For many years, she has tried to create a bridge between two different and separate worlds – the world of her Haredi

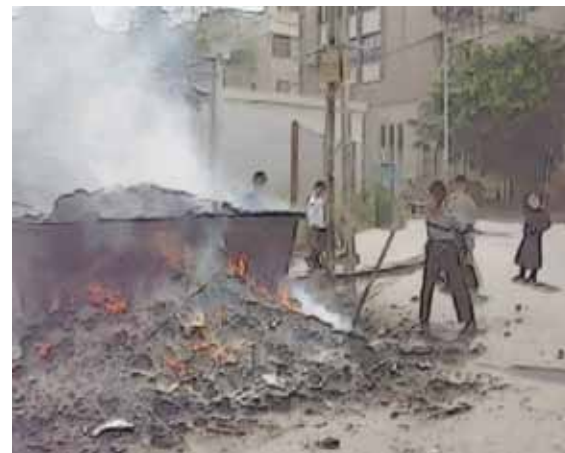
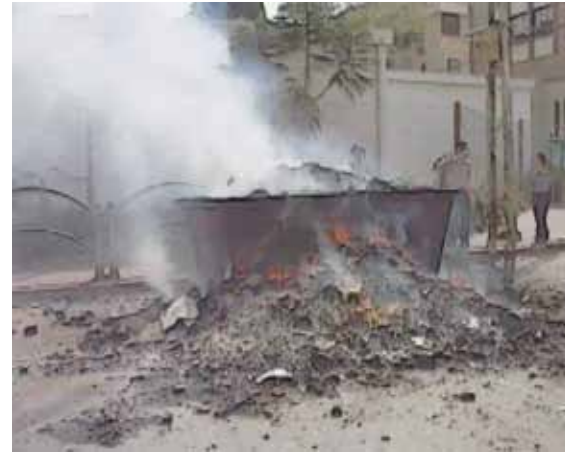
family, and her inner world, rich with creative imagination. The struggle was not at all easy. The artist's ancestors are authors from the Shlomo Ganzfried (GRHS) dynasty, the author of Kitzur Shulhan Aruch. Her grandfather is Binyamin Friedman (GRHS) – an author who composed the commentary to the bible Makor Hatfilot (the source of prayers) and Contras Hataharot (booklet of purifications). Her father, David Friedman, continues in their

Ceremony of Biur Hametz, 2011
Video, 0.37 min. loop

טקס ביעור חמץ, 2011
וידאו, 0.37 דק', לופ

Untitled, 2009
רקמה על בד, 159x145 ס"מ
Embroidery on material, 159x145 cm

Untitled, 2009
אבקת עיפרון על מיילה, 100x50 ס"מ
Pencil dust on mailer, 100x50 cm

Rehovot Municipal Gallery

Smilenski Culture Center

Municipality of Rehovot

Dept. of Education, Culture, Youth & Sport

Rehovot Foundation

Supported by

Ministry of Culture & Sport

English Translation: Yael Teff-Seker | Hebrew Editing: Yaron David
Video Editing: Lily Orbach | Photographs (of Works): Guy Mendlim
Image Preprocessing and Digital Prints: Artscan

Design and Production: Dan Shaham Design
Curator and Gallery Manager: Ora Kraus artora@rehovot.muni.il

Printed in Israel by A.R. Printing Ltd, March 2011

Measurements are given in centimeters, height x width, unless indicated otherwise

ללא כותרת, 2011 **Untitled, 2011**
עיפרון על נייה 100x70 ס"מ Pencil on paper, 100x70 cm

Playing
With Fire

Zila Friedman